

Dret Penal I**2014/2015**

Codi: 102252

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Joan Baucells Lladós

Correu electrònic: Joan.Baucells@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

No hi ha prerequisits per estudiar aquesta assignatura. Es recomana que l'alumne assoleixi correctament els continguts de les assignatures "Organització constitucional de l'estat" i "Teoria del dret" per poder aprofundir en aquesta assignatura.

Objectius

L'assignatura Dret Penal I pretén que l'alumne adquireixi els coneixements de les especificitats del Dret Penal com a instrument de resolució de conflictes. Principalment es vol potenciar l'adquisició dels conceptes relatius a la norma penal, als principis constitucionals del Dret penal, així com les conseqüències que comporta la comissió d'un delicte o falta penal (penes i mesures de seguretat).

Des de la perspectiva formativa, Dret Penal I pretén que l'alumne adquireixi els conceptes i la terminologia pròpia a l'àmbit del Dret Penal i, amb aquest objectiu, es potenciarà la lectura de textos jurídics així com la resolució d'alguns casos pràctics.

Competències

- Adquirir els coneixements bàsics de les diferents dogmàtiques jurídiques i exposar-los en públic.
- Argumentar i fonamentar l'aplicació de les normes jurídiques.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Dominar les tècniques informàtiques per obtenir la informació jurídica (bases de dades de legislació, jurisprudència, bibliografia, etc.) i per comunicar dades.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
- Treballar de forma autònoma i en equip.
- Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.

Resultats d'aprenentatge

1. Argumentar l'aplicació de normes penals en la resolució de problemes penals.

2. Buscar sentències penals en les bases de dades.
3. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
4. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
5. Distingir els coneixements bàsics de la dogmàtica penal.
6. Distingir la normativa aplicable entre el Codi penal i les normes penals especials.
7. Exposar oralment la resolució de qüestions dogmàtiques penals.
8. Fonamentar l'aplicació de les normes penals en la resolució de problemes penals.
9. Identificar i conèixer els principis fonamentals del dret penal.
10. Identificar i conèixer les normes i els principis penals i aplicar-los al cas concret.
11. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
12. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
13. Resoldre els problemes d'interpretació i aplicació que presenten les normes penals.
14. Treballar de forma autònoma i en equip.
15. Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina d'interpretació de les normes penals.

Continguts

- 1.- El Dret penal: Dret penal com a instrument de control social. La norma penal; estructura, elements i funcions.
- 2.- Ciències penals i altres disciplines afins: Criminologia, Política criminal, Dogmàtica penal i d'altres. Relacions entre el Dret penal material i el Dret processal penal. Relacions entre el Dret penal i el Dret administratiu sancionador.
- 3.- La llei penal com font del Dret penal i la seva interpretació: fonts directes i indirectes. Interpretació i subsunció. Mètodes d'interpretació, especial referència a l'analogia.
- 4.- El problema de la legitimació del Dret penal. Teories de la pena: Teories absolutes. Teories relatives. Models eclèctics o integradors. Estat de la qüestió en l'ordenament jurídic-penal espanyol.
- 5.- Principis limitadors del poder punitiu de l'Estat: P. d'intervenció mínima. P. d'exclusiva protecció de béns jurídics P. d'igualtat. P. de culpabilitat. P. d'humanitat. P. de legalitat.
- 6.- Principi de legalitat introducció: Garanties constitucionals derivades del principi de legalitat. Reserva de llei orgànica. P. de taxativitat i seguretat jurídica. "Non bis in idem" Tècniques legislatives: lleis penals incompletes i lleis penals en blanc.
- 7.- Àmbit temporal de la llei penal: El principi d'irretroactivitat de la llei penal. Les reformes penals i els règims transitoris.
- 8.- Àmbit espacial de la llei penal: El principi de territorialitat de la llei penal. Excepcions: casos d'extraterritorialitat. La persecució penal en l'àmbit europeu. Dret penal internacional i Dret internacional penal. Extradició.
- 9.- Àmbit personal de la llei penal: El principi d'igualtat penal. Immunitat i inviolabilitat penal.
- 10.- Sistema de penes en l'ordenament jurídic-penal espanyol: Principis i classificació. Excurs: la pena de mort i la cadena perpètua. La responsabilitat civil derivada de delictes.
- 11.- Execució de la pena: règim penitenciari espanyol. Tractament penitenciari. Control judicial de l'execució penal.
- 12.- Alternatives a la pena privativa de llibertat: Condemna condicional suspensió de la pena, substitució de la pena i llibertat condicional.
- 13.- Sistema de mesures de seguretat en l'ordenament jurídic-penal espanyol: El sistema de doble via a Espanya i el sistema vicarial. Tipus de mesures. Execució de les mesures (cessament, substitució i suspensió). La L.O. 5/2000 de Responsabilitat penal dels menors i les seves mesures.

Metodologia

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

. Classes teòriques: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i el seu marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

. Les classes magistrals, si es necessari, es podran fer amb suports de TIC i, debat en gran grup.

. Classes pràctiques/Resolució de problemes/Exercicis a l'aula: on els estudiants, individualment o en grups reduïts, analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. En supòsits concrets, els casos s'elaboraran a classe. La base del treball pràctic és la comprensió i la aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

. Es pot partir del plantejament d'un problema, del treball en grup per a la identificació dels aspectes a resoldre i l'estratègia de resolució, de l'exposició individual i discussió oral a classe, ...

2. Activitats supervisades/Tutories: es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan amb la supervisió i suport del professor. Contacte individualitzat o grupal.

3. Activitats autònomes:

- Lectura comprensiva de textos.
- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.
- Recensions, assajos bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.
- Recerca de bibliografia, bases de dades, sentències per a les lectures.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques	4,5	0,18	1, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15
Classes teòriques	40,5	1,62	5, 7, 9, 10, 15
Tipus: Supervisades			
Tutories	1,5	0,06	11
Tipus: Autònomes			
Estudi i preparació de treballs	100,5	4,02	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15

Avaluació

- Model d'avaluació: el model d'avaluació és continuada i té l'objectiu formatiu que l'alumnat i el professorat puguin conèixer el grau d'assoliment de les competències per tal d'orientar el procés formatiu

- Les activitats realitzades al llarg del curs suposaran el 20% de l'avaluació final i, l'examen final de contingut suposarà el 80% de l'avaluació final.

- A l'inici del curs el professor responsable de l'assignatura informará als alumnes de les sessions pràctiques que es realitzaran al llarg del curs i d'aquelles -que no superaran el nombre de tres- que seran tingudes en compte per l'avaluació continuada (lliurament de treballs, resolució de problemes, presentacions a l'aula i participació a classe). El resultat d'aquesta avaluació continuada dels casos pràctics suposaran el 20% de l'avaluació final. Cada professor/a responsable establirà els mecanismes de reavaluació de les activitats no aprovades.

- Al final del curs hi haurà un examen final de contingut que suposarà el 80% de l'avaluació final. Cada professor/a responsable al principi de curs informará als alumnes del tipus d'examen (test, preguntes curtes,...) així com de si és necessari aprovar les dues parts per superar l'assignatura. Els alumnes que suspenguin aquest examen podran ser re-avaluats del mateix.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats pràctiques	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13
Exàmens	80%	3	0,12	4, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 15

Bibliografia

- Mir Puig, S. Derecho penal. Parte general, 9ª edició. Reppertor, Barcelona, 2011.
- Muñoz Conde, F./ García Arán, M. Derecho penal. Parte general. 8ª edició. Tirant Lo Blanch, Valencia 2010.
- Quintero Olivares, G./ Morales Prats, F. (Dir.), Parte general del Derecho penal. 4ª edició. Aranzadi, Pamplona 2010.
- Quintero Olivares, G./ Carbonell, J.C./ Morales Prats, F./ García Rivas, N./ Álvarez García, F.J. Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena, Tirant Lo Blanch, Valencia, 2008.

www.cienciaspenales.net

www.laley.es

www.aranzadi.es

www.westlaw.es Base de dades weslaw (aranzadi)

www.tirantonline.com Base de dades tirant